

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 24 lutego 2020 r.

Pozycja 61

POSTANOWIENIE z dnia 11 grudnia 2019 r. Sygn. akt Ts 9/17

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Justyn Piskorski – przewodniczący i sprawozdawca
Andrzej Zielonacki
Mariusz Muszyński,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 15 lutego 2019 r. o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej P.R.,

p o s t a n a w i a:

uwzględnić zażalenie.

Orzeczenie zapadło jednogłośnie.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej z 11 stycznia 2017 r. P. R. (dalej: skarżący) zakwestionował zgodność art. 70 § 6 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. Nr 137, poz. 926, ze zm.; obecnie: Dz. U. z 2018 r. poz. 800, ze zm.) w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 30 czerwca 2005 r. o zmianie ustawy – Ordynacja podatkowa oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 143, poz. 1199) i ustawą z dnia 24 września 2010 r. o zmianie ustawy – Ordynacja podatkowa oraz ustawy o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników (Dz. U. Nr 197, poz. 1306) – „w zakresie, w jakim wywołuje skutek w postaci zawieszenia biegu terminu przedawnienia zobowiązania podatkowego w związku z wszczęciem postępowania karnego lub postępowania o przestępstwo skarbowe lub wykroczenie skarbowe również w sytuacji, gdy wszczęcie postępowania przygotowawczego nastąpiło wobec braku uzasadnionego podejrzenia popełnienia czynu zabronionego” – z art. 64 ust. 1 i 3 w związku z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Postanowieniem z 15 lutego 2019 r. (doręczonym pełnomocnikowi skarżącego 20 lutego 2019 r.) Trybunał Konstytucyjny odmówił nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej uznając, że kwestionowana w skardze norma prawna nie stanowiła podstawy ostatecznego orzeczenia wydanego w sprawie objętej badaną skargą konstytucyjną. Pismem z 27 lutego 2019 r. skarżący – dochowując ustawowego terminu – wniósł zażalenie na to postanowienie, zaskarżając je w całości.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje.

1. W myśl art. 61 ust. 5 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072, ze zm.; dalej: u.o.t.p. TK) skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu. Trybunał, w składzie trzech sędziów, rozpatruje zażalenie na posiedzeniu niejawnym (art. 37 ust. 1 pkt 3 lit. c w związku z art. 61 ust. 5-8 u.o.t.p. TK). Na etapie rozpoznania zażalenia Trybunał bada przede wszystkim, czy w wydanym postanowieniu prawidłowo stwierdził istnienie przesłanek odmowy nadania skardze dalszego biegu.

2. Trybunał stwierdził, że zażalenie skarżącego zasługuje na uwzględnienie, a badanej skardze konstytucyjnej należy nadać dalszy bieg.

2.1. Skarżący zakwestionował konstytucyjność art. 70 § 6 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. Nr 137, poz. 926, ze zm.; obecnie: Dz. U. z 2018 r. poz. 800, ze zm.; dalej: o.p.) w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 30 czerwca 2005 r. o zmianie ustawy – Ordynacja podatkowa oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 143, poz. 1199) i ustawą z dnia 24 września 2010 r. o zmianie ustawy – Ordynacja podatkowa oraz ustawy o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników (Dz. U. Nr 197, poz. 1306) – „w zakresie, w jakim wywołuje skutek w postaci zawieszenia biegu terminu przedawnienia zobowiązania podatkowego w związku z wszczęciem postępowania karnego lub postępowania o przestępstwo skarbowe lub wykroczenie skarbowe również w sytuacji, gdy wszczęcie postępowania przygotowawczego nastąpiło wobec braku uzasadnionego podejrzenia popełnienia czynu zabronionego”.

W ocenie skarżącego, niekonstytucyjny charakter kwestionowanej w skardze normy prawnej wynika z tego, że zawieszenie biegu terminu przedawnienia zobowiązania podatkowego wskutek wszczęcia postępowania karnego lub karnego skarbowego, w razie braku uzasadnionego podejrzenia popełnienia czynu zabronionego, narusza jego prawo własności (art. 64 ust. 1 i 3 Konstytucji) w związku z zasadami demokratycznego państwa prawnego oraz zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa (art. 2 Konstytucji).

2.2. W zaskarżonym postanowieniu Trybunału z 15 lutego 2019 r. o odmowie nadania skardze dalszego biegu stwierdzono, że Naczelny Sąd Administracyjny (dalej: NSA), wydając ostateczne orzeczenie w sprawie (wyrok z 11 sierpnia 2016 r., sygn. akt [...]; dalej: wyrok NSA), nie badał skargi kasacyjnej pod kątem zgodności zapadłych w sprawie rozstrzygnięć z art. 70 § 6 pkt 1 o.p. Z tego względu w postanowieniu tym Trybunał stwierdził, że zarzut niezgodności kwestionowanego przepisu ze wskazanymi wzorcami konstytucyjnymi ma charakter abstrakcyjny, niepowiązany z ostatecznym rozstrzygnięciem wydanym w indywidualnej sprawie skarżącego i odmówił nadania skardze dalszego biegu twierdząc, że nie spełnia ona wymogu określonego w art. 79 ust. 1 Konstytucji w związku z art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p. TK.

2.3. W zażaleniu skarżący wyjaśnił, że jednym z zarzutów wniesionej do NSA skargi kasacyjnej było naruszenie przez organ podatkowy kwestionowanego art. 70 § 6 pkt 1 o.p. „poprzez przyjęcie, że wszczęcie postępowania karnego skarbowego w sytuacji gdy brak było podejrzenia popełnienia czynu zabronionego, pociąga za sobą spoczywanie terminu przedawnienia zobowiązania podatkowego”. Rozpoznając ten zarzut NSA wyjaśnił, że „skarżącemu nie udało się natomiast postawić zarzutu, pozwalającego badać, że miało dojść do niewłaściwego zawieszenia biegu terminu przedawnienia”, gdyż – co należy z tego wywieść – tylko

w takim zakresie (ograniczonym wobec jednoznacznej treści normatywnej rzeczzonej normy), NSA uznał się za właściwy do jej wykładni i zastosowania w tej sprawie. NSA stwierdził więc, że skoro na podstawie art. 70 § 6 pkt 1 o.p. doszło do skutecznego zawieszenia biegu terminu przedawnienia, to skarżący jest zobowiązany do zapłaty podatku. Skarżący podkreślił również, że na etapie postępowania sądowoadministracyjnego, wnosił o wystąpienie do Trybunału Konstytucyjnego z pytaniem prawnym o stwierdzenie niekonstytucyjności art. 70 § 6 pkt 1 o.p.

2.4. Z tego względu kwestionowany art. 70 § 6 pkt 1 o.p. stanowił podstawę wyroku NSA, który stwierdził, że wobec zawieszenia biegu terminu przedawnienia, do którego doszło na podstawie tego przepisu, skarżący jest zobowiązany do spełnienia świadczenia podatkowego.

Problem konstytucyjny prezentowany w badanej skardze nie dotyczy więc tego, czy w sprawie doszło do skutecznego zawieszenia biegu terminu, lecz tego, czy do zawieszenia, o którym mowa w art. 70 § 6 pkt 1 o.p. powinno dochodzić również w sytuacji braku podejrzenia popełnienia przez podatnika czynu zabronionego.

3. W tym stanie rzeczy Trybunał Konstytucyjny, po dokonaniu analizy zażalenia wniesionego na postanowienie o odmowie nadania skardze dalszego biegu oraz po ponownej ocenie skargi i zaprezentowanego w niej problemu konstytucyjnoprawnego uznał, że podstawa odmowy była nieprawidłowa, a skardze należy nadać dalszy bieg.